

11 yıldır sürgünde olan İranlı sanatçı: "Kendi İran'ımı yaratmaya çalışıyorum"

Ülkesinden uzak kaldığından beri Zar. İranlı oyuncu Zahra Amir Ebrahimi'den söz ediyorum. Mohsen Manjoo, Bahman Ghobadi, Golshifteh Farahani, Mahbalbaf ailesi gibi hasret yaşıyor. Ebrahimi 38 yaşında. Fotoğrafçılık ve kısa film yönetmenliği de yapıyor. Sanatla on beş yaşından beri uğraşıyor. Büyüdüğü Tahran'da oyunculuk eğitimi aldı. İlk filmini 18 yaşındayken çekti. Ülkesinde televizyon ekranlarındaki en popüler oyuncularından biriydi. Eski arkadaşı özel hayatına dair bazı görüntülerin paylaşınca, 2007'de ülkesini terk etmek zorunda kaldı. Paris'te yaşayan Ebrahimi ile İstanbul'da buluştuk.

[Facebook'ta paylaş](#)[WhatsApp](#)[E-posta](#)[Kaydet](#)[Kaydettiklerim](#)cumhuriyet.com.tr

Yayınlanma tarihi: 1 Ekim 2019 Salı, 12:28

Yaşama aşık bir kişiyim, problemler, hayatı bana daha çok sevdireyor. Her zaman umutlu olmalıyız, her an güzel bir şey olabilir. FOTOĞRAFLAR: KURTULUŞ ARI

Memleketinden uzak olmak sana ne hissettiriyor?

Ülkemden çıkmak zorunda kalmam, üzerimde büyük bir etki yaratmadı. Macerası bir karakterimin olması, gezmeyi çok sevmem ve başka kültürleri merak ediyor olmamdan dolayı da pek özlem içinde yaşamadım. İran'da da kendimi bir göçmen olarak hissediyordum. İnsanlar benim gibi düşünmüyor, dünyaya bakış açılarımız birbirinden çok farklı oluyordu. Ama doğasını, insanların sıcaklığını özledim. Hem Tahran'da hem de Fransa'dayken maceracı karakterim hiç değişmedi. Paris gibi Avrupa'nın merkezinde ve kozmopolitik bir şehir de yaşamak, her gün farklı bir kültürle karşılaşmak beni mutlu ediyor. Bir şekilde kendi İran'ı mı, memleketimi kendim yaratmaya çalışıyorum.

Ülkenden ayrılmana ailenin tepkisi ne oldu?

Ailem de benim gibi şok oldu. Ama her zaman dağ gibi arkamda oldular, uzaktan destek veriyorlar. Üzücü olan şey, toplumun ve rejimin baskısıyla İran'ı bir anda terk etmek zorunda kalmam. Ailem, yıllarca birbirimiz görmeyeceğimizi bildiği halde, yeni bir hayata başlayacağım için çok mutlu oldu. Uzak kalmak çok zor ama onların enerjisini her zaman içimde yaşıyorum. Bir kaç kes İstanbul'da buluştuk.

11 yıl nasıl geçti?

Zor. Asla Fransa'ya gitme gibi bir planım yoktu. Bir an da oldu. Fransızca öğrenmeye çalıştım. Üç yıl sanattan uzak kaldım. Bazen, 'Artık hiçbir zaman sahneye çıkmam' diye düşünüyordum. Derken bir tiyatro da küçük roller oynamaya başladım. Az seyirci vardı ama, oynarken her şeye rağmen kendime daha yakın olduğumu ve mutlu olduğumu görüyordum. Ama bir süre sonra biraz depresyona girdim. Profesyonel oyunculuğuma dönmek istiyordum. Özellikle oryantalist ülkelere Batı'ya gelen oyuncular, dil aksanı ve yüz ifadesinden dolayı belli bir klişeye koymak istiyorlar.

Nasıl klişeler onlar?

Misal İran'lı bir oyuncuya daha çok İran ya da göçmen rollerinden teklif geliyor. Ben son 2 yıldır, kendi pencereimde bu klişeleri kırdım. Farklı teklifler, projeler geliyor.

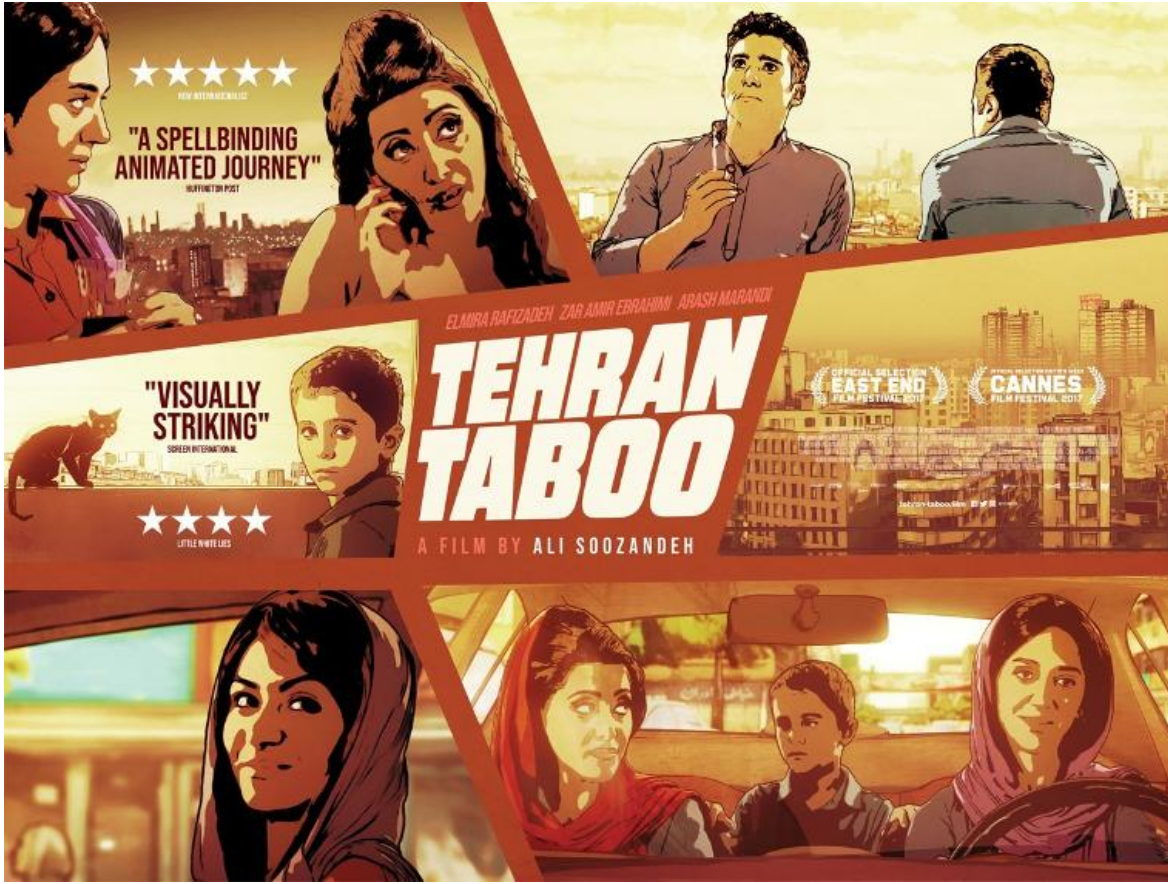
"ÇIKMADAN BİR CESARET OLUŞUYOR"

Yurtdışındaki İran'lı sanatçıların birbirleriyle iletişimi nasıl ?

Sinema sektöründe birbirimizi sık sık bulamıyoruz ama birbirimizi her gördüğümüzde, birbirimize enerji veriyor, tecrübelerimizi paylaşıyoruz. Özellikle, benden 6 ay sonra Fransa'ya göç etmek zorunda kalan ve birlikte yaşadığımız Golshifteh Farahani ile iki kız kardeş gibiyiz. Benzer şeyler yaşadığımız için birbirimize ilham oluyoruz. Bahman Ghobadi, Mahbalbaf gibi bir kaç isimle yurt dışında tanıştık. Sansüre uğradığımız ve çalışmalarımız engellendiği için yurtdışına daha çıkmadan hepimizde bir cesaret oluşuyor. Aynı nedenlerden dolayı yurtdışına çıkmak zorunda kaldığımızda da birbirimizle daha iyi bir iletişimimiz oluştu. Bundan dolayı yurt dışına çıkan İran'lı sanatçılar birbirini daha iyi anlıyor. Misal rol aldığım, Tehran Taboo ve Bride Price vs. Democracy filmlerinin de yönetmenleri yurt dışına çıkmak zorunda kalmış. Bu filmlerin hikayesi de İran'dan ayrılmak zorunda kalanların hikayesi. Bu filmlere bütçe bulmak zor. Böyle olunca birbirimiz bulmak ve birlikte çalışmakta da engel oluşuyor. Ama bu insanlar nereye giderlerse gitsinler sanatını yaratmaya devam ediyorlar.

İran'da olsaydın şimdiki hayatın nasıl olurdu?

Çok farklı olurdu. Daha fazla oynar, daha ünlü ve belki de daha rahat olurum. Ama dünyaya bakışım bu kadar geniş olmayacaktı.

İlk gösterimi Cannes'da yapılan ve bir çok ödül alan Tehran Taboo filmi; 3 kadın ve 1 erkeğin hayatı üzerinden İran'da şeriat ile baskı altında tutulan toplumda nelerin yaşandığını, özellikle kadının yaşadıklarını, cinsel tabuları, ataerkil bakışı, din rolü, hukuk ve adalet sistemini yansıtıyor. 3 kadından biri olan Ebrahimi filmle ilgili, "Filmde, fuhuş yapan kadını direk toplumun içinde göremezsiniz ama toplumun birçok noktasında var. Film İran toplumunun aynası. Bu aynada kendimizi görmek, bizi çok zorluyor. Bu aynadan görmek istemiyoruz" diyor.

"GELECEK KADINLARIN"

İranlı kadınların eylemleriyle ilgili ne düşünüyorsunuz?

Rejim, kadınlara küçük de olsa özgürlük vermekten korkuyor. Kadınlarsa tekrar sahneye çıkıyor, sınırları aşmaya başladılar. Ben 11 yıl önce yaşadığım özel durumumla şimdi kadınlardan daha fazla destekleyici yorumlar alıyorum. Kadınlar başta olmak üzere toplum değişiyor. Erkek egemen sistemi altında kalmamak, başörtü takmamak, stadyuma gitmek gibi isteklerimizi artık herkes biliyor. Erkekler de baskı altında. Erkek sanatçılar da bazen hiçbir sebep olmadan hapis haneye atılıyorlar. Yine "Neden maaşlarımızı alamıyoruz" diyen işçilere, işçi haberi yapan gazetecilere, doğayı korumaya çalışan çevrecilere onlarca yıl ceza veriliyor. Hâlâ anlamış değiliz, çevreciler rejimi nasıl etkiliyorlar ki, mahkeme yapılmadan, yıllarca cezaevinde iddianamesiz tutuluyorlar? Kadınlar ve erkekler omuz omuza önce kadınlar üzerindeki baskıyı kaldırmak için mücadele etmeli. Özellikle benim bir alt jenerasyonum hiç bir şeyden korkmuyor. İran'ın geleceğini bu kadınlar yaratacak. Çünkü toplumu değiştirmek isteyen, hareket edenler kadınlar.

Mavi Kız olarak da bilinen Sahar Khodaryari (29), İran'da maç izlemek için stadyuma girmeye çalıştığı gerekçesiyle hapse mahkum edilmesine tepki olarak 1 Eylül'de kendini mahkeme önünde ateşe verdi. FIFA, daha önce kadınların stadyumlara alınabilmeleri için İran'a Ekim ayına kadar süre vermiş, bu çağrıya uyulmaması halinde İran'ın bütün uluslararası futbol müsabakalarından men edileceğini duyurmuştu.

Sahar Khodaryari olayı, İran'a nasıl bir etki verecek?

Uluslararası tepkiler kısa vadelidir. Çünkü, İran ile ilişkiler değiştiğinde, bütün hak ihlalleri unutulup ona göre hareket ediliyor. Sahar eylemin etkisi daha çok İran içinde etki verecek. Değişim de İran içinden başlamalı. Eğer aile kızının eylemine destek vermezse, FIFA'dan ne bekleyebiliriz ki?

Son çalışmalarınız nelerdir?

Ağustos 2019 sonunda Türkiye'de de gösterime giren Fransız yapımı Acele Baba Aranıyor filminde rol aldım. Galası Ekim'de yapılacak Alman yapımı olan Yarın Özgürüz de son filmim. Nice Film Festivali'nde, bu filmle, yabancı dilde en iyi kadın oyuncu ödülünü aldım. Fransız yapımı yeni bir projeye başlayacağım. Bu da Kabile filmi. Kabil'den başlayan ve bir şekilde Paris'e giden Afgan bir kızın hikayesi. Oscar ödülleri makyaj bölümü Oscar'ı aldı. Paris'te yapım şirketi kurdum. Hem çekim, hem kurgu yapıyorum. Hedefim yönetmen olarak, İran'da iken hayatımın son yıllarımı ele alan, ilk filmimi yapmak. İran'a gidemediğim için büyük ihtimal çekimlerin çoğu Türkiye'de olacak. Türkiye'deki yapım şirketlerinden bu konuda destek gelirse çok sevinirim.